

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра культурології та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри культурології
та інформаційної діяльності

Ю.С. Сабадаш

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕСЗНАВСТВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Для студентів II курсу першого (бакалаврського) освітнього рівня

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет _____

історичний

(назва факультету)

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з вибіркової навчальної дисципліни «Музеєзнавство» для студентів II курсу першого (бакалаврського) освітнього рівня

Розробник:

Нікольченко Ю. М., доцент, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету, заслужений працівник культури України

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

© Ю. М. Нікольченко, 2020 рік
© МДУ, 2020 рік.

1. Опис навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS: 3 Денне відділення – 3 Заочне відділення – 3	ОС Бакалавр	Нормативна	
Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин: 90 денна - 90 заочна - 90		Рік підготовки	
		2-й	2-й
		Семестр	
		1–2-й	1–2-й
		Лекції	
		16 год.	16 год.
		Семінарські	
		14 год.	14 год.
		Практичні	
		Самостійна робота	
		59	59
		Індивідуальні завдання:	
		1 год	1 год.
		Вид контролю	
залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 33 %):

- для денної форми здобуття вищої освіти - 33%;
- для заочної форми здобуття вищої освіти - 33%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Формування у студентів теоретичних знань у галузі музеєзнавства, ознайомлення їх з розвитком музейної справи в Україні та забезпечення практичними навичками з основних напрямків музейної роботи. Студент повинен мати навички: наукової роботи у музеях, практичної роботи з пам'ятками основного і науково-допоміжного фонду музеїв, будівництва експозицій, проведення ознайомчих екскурсій, виставкової та просвітницької роботи, діяльності щодо охорони пам'яток природи, історії та культури.

Завдання:

- розкрити зміст поняття «музеєзнавство», дослідивши еволюцію розвитку науки про музейну справу;
- дати загальне уявлення про основні школи музеєзнавства;
- визначити місце музеєзнавства у системі наук;
- надати студентам інформацію про музеї як об'єкти музеєзнавства та його типологічні проблеми;
- ознайомити їх з теоретичними та практичними проблемами музеєзнавства.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- етапи розвитку науки про музеї за кордоном та в Україні;
- основні музеєзнавчі концепції XIX-XXI століть;
- структуру музеєзнавства та музейної справи;
- систему та організацію музейної справи в Україні;
- основні наукові принципи і конкретні методи науково-збиральницької науково-фондової, науково-експозиційної, масової та науково-просвітницької роботи в Україні;
- методiku і практику виявлення, дослідження, збереження та охорони пам'яток історико-культурної спадщини України.

вміти:

- визначати типологію та класифікаційні ознаки музеїв в Україні,
- використовувати систему музеєзнавчих посібників у музейній діяльності,
- працювати з документацією фондів,
- складати структурний і тематико-експозиційні плани,
- обліковувати масову, науково-просвітницьку роботу.

3. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Т Е О Р Е Т И Ч Н І З А С А Д И М У З Е Є З Н А В С Т В А .

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.

Огляд джерел і літератури. Понятійний апарат і термінологія. Історія музейної справи у світі: музеї у стародавніх цивілізаціях, музейні зібрання у середні віки, музеї у новий та новітній час. Становлення і розвиток музейної справи в Україні. Законодавство України про музейну справу та охорону історико-культурної спадщини. Поняття «музей», «музейний фонд», «колекція». Музей як суспільний інститут. Поняття «музейний фонд України». Напрямки і методи науково-збиральницької, науково-фондової, науково-експозиційної й науково-просвітницької та масової роботи музеїв.

Тема 2. Об'єкти і джерела історичного та краєзнавчого музеєзнавства.

Об'єкти і джерела історичного та краєзнавчого музеєзнавства (речові, письмові, природні та ін.). Класифікація музейних пам'яток. Особливості науково-збиральницької роботи та її документального забезпечення.

Тема 3. Пам'ятки і об'єкти музеєзнавства в Україні в т.ч. у Маріуполі.

Об'єкти музеєзнавства в Україні. Музейна мережа в Маріуполі. Пам'ятки археології, історії та культури Маріуполя з найдавніших часів до нашого часу. Основні музеєзнавчі екскурсійні маршрути в Україні.

Тема 4. Поняття «музей». Класифікація музеїв за видами, типами і профілями.

Поняття «Музеї України» у документному визначенні. Класифікація музеїв за видами, типами і профілями, за формою власності, категорією, суспільним призначенням тощо.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Н А П Р Я М К И М У З Е Й Н О Ї Т А П А М ' Я Т К О О Х О Р О Н Н О Ї Р О Б О Т И В У К Р А Ї Н І .

Тема 5. Науково-збиральницька та науково-фондова робота музеїв. Консервація і реставрація пам'яток історії та культури.

Науково-збиральницька та науково-фондова робота музеїв, її документальне забезпечення. Консервація і реставрація пам'яток археології, історії і культури. Основні правила зберігання музейних колекцій. Фондосховище та його обладнання. Музейні меблі. Температурно-вологісний та світловий режим у музейному приміщенні. Завдання консервації та реставрації пам'яток археології, історії та культури, природньо-історичних колекцій.

Тема 6. Методика і практика науково-експозиційної роботи.

Методологічні засади та практика науково-експозиційної роботи в Україні. Особливості проектування та створення природничо-історичних та історико-краєзнавчих музейних експозицій. Основні вимоги щодо створення музейної експозиції (закон концентрації, ізоляції, симетрії та ін.). Світло та колір в експозиції. Музейні паспарту. Поняття музейного поясу.

Тема 7. Науково-просвітницька та масова робота в музеях України, зокрема

Маріуполя.

Науково-просвітницька та масова робота в музеях України та її документальне забезпечення. Методика підготовки і проведення музейної екскурсії. Музей та відвідувач. Форми науково-просвітницької та масової роботи в музеях України: екскурсії, абонементи, лекції, бесіди, клуби за інтересами тощо. Класифікація екскурсій. Поняття «портфель екскурсовода». Вивчення інтересів відвідувачів. Форми і методи популяризація музеїв.

Тема 8. Музейні установи в системі охорони і використання пам'яток історії і культури в Україні.

Роль і місце музеїв в охороні і збереженні пам'яток історії та культури. Законодавство України про охорону і збереження історико-культурної спадщини. Державний реєстр та Звід пам'яток археології, історії та культури. Методика і практика виявлення, вивчення та збереження пам'яток археології, історії та культури в Україні, зокрема у Маріуполі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	Денна					Заочна				
	Усього	Лекцій	Сем.	ІЗ	СРС	Усього	Лекц.	Семін.	ІЗ	СРС
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.		2	-		7		2	-		7
Тема 2. Об'єкти і джерела музеєзнавства.		2	2		7		2	2		7
Тема 3. Пам'ятки і об'єкти музеєзнавства в Україні, у т.ч. у Маріуполі.		2	2		7		2	2		7
Тема 4. Поняття «музей». Класифікація музеїв за видами, типами і профілями.		2	2		7		2	2		7
Тема 5. Науково-збиральницька та науково-фондова робота музеїв. Консервація і реставрація пам'яток історії та культури.		2	2		8		2	2		8
Тема 6. Методика і практика науково-експозиційної роботи.		2	2		7		2	2		6
Тема 7. Науково-просвітницька та масова робота в музеях України, зокрема у Маріуполі.		2	2		8		2	2		8
Тема 8. Музейні установи в системі охорони і використання пам'яток історії і культури в Україні.		2	2		8		2	2		8
Всього годин	90	16	14	1	59	90	16	14	1	59
Підсумковий контроль	залік									

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Годин	
		Д	З
1	Науково-збиральницька робота музеїв.	2	2
2	Науково-фондова робота музеїв.	4	4
3	Науково-експозиційна робота музеїв.	4	4
4	Зміст, форми і методи науково-просвітницької та масової роботи в музеях.	4	4

6. Практична робота

№ з/п	Назва теми	Годин	
		Д	З

7. Теми лабораторних занять.

8. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	годин	
		Д	З
1.	Історія музейної справи в Україні.	7	7
2.	Об'єкти і джерела музеєзнавства	7	7
3.	Пам'ятки і об'єкти музеєзнавства в Україні, зокрема у Маріуполі.	7	7
4.	Класифікація музеїв за видами, типами і профілями.	7	7
5.	Науково-збиральницька та науково-фондова робота музеїв. Консервація і реставрація пам'яток історії та культури.	8	8
6.	Методика і практика науково-експозиційної роботи.	7	7
7.	Науково-просвітницька та масова робота в музеях України, зокрема у Маріуполі.	8	8
8.	Музейні установи в системі охорони і використання пам'яток історії і культури (на прикладі Маріуполя).	8	8
	Разом	59	59

9. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

- Музеєзнавство: предмет та завдання курсу.
- Класифікація музеїв за типами та профілями.
- Поняття «музей». Музейний фонд України.
- Поняття «музейна колекція».
- Історія музейної справи в Україні.
- Науково-збиральницька робота музеїв (на прикладі Маріупольського краєзнавчого музею).
- Науково-фондова робота музеїв.
- Завдання консервації музейних предметів.
- Завдання реставрації музейних предметів.
- Наукова робота в музеях.
- Науковий паспорт музейного предмету.
- Міжнародні пакти та конвенції щодо охорони пам'яток історії і культури.
- Температурно-вологісний режим музейного приміщення.
- Світловий режим у музейному приміщенні.
- Колір і світло в експозиції.
- Головні закони створення експозиції.
- Класифікація предметів в експозиції.
- Особливості зберігання предметів в музеях у залежності від матеріалу походження.

19. Класифікація музеїв за видами.
20. Сучасне українське законодавство щодо охорони пам'яток історії та культури.
21. Українське товариство охорони пам'яток історії та культури і його завдання.
22. Пам'ятки історії та культури Маріуполя.
23. Зародження та розвиток музейної справи в Маріуполі.
24. Науково-просвітницька та масова робота у музеях.
25. Методика побудови і проведення екскурсій.
26. Популяризація музеїв.
27. Художнє оформлення експозицій.
28. Музеєзнавство в системі наук.
29. Протипожежна охорона в музеї.
30. Проблеми каталогізації музейних фондів.
31. Методика створення експозиції в музеях краєзнавчого профілю (на прикладі Маріупольського краєзнавчого музею).
32. Меморіальні музеї України.
33. Питання реставрації пам'яток історії та культури на сучасному етапі.
34. Головні напрями науково-збиральницької роботи музеїв (на матеріалах Маріупольського краєзнавчого музею).
35. Проблеми класифікації предметів в експозиції.
36. Методика побудови екскурсій (на матеріалах Маріупольського краєзнавчого музею).
37. Історіографія музейної справи в Україні.
38. Головні напрями науково-фондової роботи (на матеріалах Маріупольського краєзнавчого музею).
39. Музейна справа на сторінках «Українського історичного журналу».
40. Науковий паспорт музейного предмету (проблеми теорії та методики).

Дидактичне забезпечення самостійної роботи

Самостійна робота студента є засобом оволодіння навчальним матеріалом у поза аудиторний час.

Мета і завдання самостійної роботи студента:

- поглиблення знань студентів про методологічні засади маркетингу сфери інформаційних продуктів і послуг;
- формування цілісного уявлення про специфіку інформаційних послуг в умовах ринкової економіки;
- аналіз елементів інтегрованих маркетингових комунікацій;
- засвоєння принципів управління якістю інформаційних послуг відповідно до міжнародних стандартів;
- оволодіння основами термінологічного апарату інформаційної діяльності.

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) і самостійної роботи (СРС)

Відповідно до Робочої програми, студентам пропонуються до виконання різні за типом та формою завдання до змістових модулів курсу «Музеєзнавство». До таких завдань належать самостійна робота (СРС) та індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), які є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Музеєзнавство».

Виконання студентом СРС та ІНДЗ за окремими темами є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. З метою успішного письмового виконання СРС та ІНДЗ студентам необхідно опрацювати за предметно-тематичним, алфавітним,

систематичним та електронним каталогами бібліотек (МДУ, Центральної міської бібліотеки м. Маріуполя ім. В. Г. Короленка, електронних та ін.) джерельну базу курсу «Музеєзнавство» відповідно до списку рекомендованої базової та допоміжної літератури.

Згідно з діючими бібліографічними вимогами, складається перелік використаних джерел та літератури з теми СРС та ІНДЗ (розміщується в якості останньої рубрики виконаного завдання). Результати роботи подаються у письмовій формі (роздрукований та сфальцьований реферат).

СРС та ІНДЗ подаються студентом на кафедру протягом 2 днів після останнього семінарського заняття для перевірки викладачем до складання письмового екзамену.

Форма подання – комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А4, кегль 14, шрифт – Times New Roman, інтервал – 1, мова – українська (джерела та література подаються мовою оригіналу). Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг СРС та ІНДЗ (без врахування додатків) – 4-5 аркушів А4 без урахування титульної сторінки. Текст СРС та ІНДЗ подається у 3-ій особі від імені автора. Максимальна оцінка проекту становить 9 балів. Критерії оцінки:

- змістовність,
- логічність викладення матеріалу,
- самостійність висновків,
- дотримання вимог щодо оформлення тексту.

Текст складається з наступних частин: вступу, основної частини (аналіз опрацьованих джерел з обраної теоретичної проблеми), висновків та списку опрацьованих джерел і літератури в алфавітному порядку (не менше 6 позицій).

Фактичну частину реферату становить аналіз результатів роботи з публікаціями з досліджуваної теми, тобто студент повинен структурувати отриманні знання з конкретного питання теорії книгознавства. Наприклад, застосовуючи творчий підхід, студент опрацьовує, порівнює та групує концептуальні підходи різних авторів стосовно вивчення теми (навести відомості про основних авторів та зміст публікацій, монографій, навчальних посібників, підручників, збірників праць науково-практичних конференцій тощо).

Обов'язковою умовою виконання завдання є дотримання діючих вимог до оформлення бібліографічних посилань (ДСТУ 7.1:2006).

10. Методи навчання

Навчальні лекції, семінарські заняття, робота з першоджерелами (аналіз інформаційних джерел, літератури), робота з базами даних музеїв, мережі Інтернет, виконання студентами індивідуальних завдань і самостійної роботи.

11. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності студента здійснюється за результатами поточного і підсумкового контролю знань. Поточне тестування являє собою оцінку роботи на семінарських заняттях. Складовою рейтингової оцінки студента є виконання самостійних завдань та індивідуальних навчально-дослідних проектів.

Оцінюванню підлягають теоретичні та практичні вміння набуті студентом під час опанування всього курсу. Академічні успіхи студента визначаються за 100-бальною системою оцінювання з обов'язковим приведенням оцінок у відповідність до національної шкали та шкали ECTS.

12. Засоби оцінювання

Під час вивчення навчальної дисципліни «Музеєзнавство» застосовується поточний контроль за результатами якого студенти отримують допуск до складання екзамену (максимальна кількість балів за роботу на семінарських, лабораторних заняттях та виконання індивідуального дослідження – 50, мінімальна кількість балів – 35 (що дозволяє допустити студента до написання екзамену).

Поточний контроль відбувається в формі систематичної роботи студентів під час всього семестру оволодіння дисципліни.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає застосування модульного навчання за кредитами і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь, навчальної аудиторної та самостійної роботи студента.

Змістовий модуль – це завершена, відносно самостійна, частина навчального курсу, що містить теоретичні та практичні завдання, систему навчально-методичного забезпечення.

Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом аудиторної та самостійної роботи, рівня набутих знань і вмінь шляхом оцінювання результатів роботи шляхом поточного та модульного контролю.

Рейтинг складається з наступних компонентів:

I. Практична робота: семінарські заняття і виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Шкала оцінювання практичної роботи: семінарські заняття (4x15=60 балів) і виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС – 20 балів) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ – 20 балів): **максимальна кількість балів – 100 балів.**

III. Максимальна оцінка за вивчення інтегрованої навчальної дисципліни «Історія української культури» - 100 балів.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Семінарські	СРС	ІНДЗ	сума
60	20	20	100

Шкала оцінювання навчальних досягнень студента з курсу «Музеєзнавство»:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, комплекс методичного забезпечення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Музеєзнавство» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України.

Виконання лабораторних завдань передбачається в комп'ютерному класі, в якій наявний доступ до мережі Інтернет, мультимедійний проектор, екран, дошка настінна маркерна тощо.

15. Рекомендовані джерела інформації

Література

Базова

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К.: Альтерпрес, 2007. – 464 с. – іл.
2. Горішевський П. Основи музеєзнавства та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: Навч. посібник / П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів та ін. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 64 с.
3. Закон України «Про музеї і музейну справу» // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 25.
4. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» // Урядовий кур'єр. – 29 квітня 2004, № 81.
5. Закон України «Про охорону історичної спадщини» // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 39.
6. Закон України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 40.
7. Лысикова О.В. Музеи мира: Учебное пособие / О.В. Лысикова. – М.: Флинта; Наука, 2002. – 128 с.
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державний реєстр національного культурного надбання». – 12 серпня 1992 р., № 466.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Музейний фонд України» від 20.07.2000, № 1147 із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010, № 1007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP001147.html/
10. Рутинський М.І. Музеєзнавство: навч. посібник / М.І. Рутинський, О.В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
11. Сотникова С.И. Музеология: Пособие для вузов / С.И. Сотникова. – М.: Омега-Л, 2004. – 77 с.
12. Урсу М.О. Основи музейної справи. Методичні рекомендації для студентів і магістрантів мистецьких спеціальностей / М.О. Урсу, І.В. Березіна. – Кам'янець-Подільський: «Абетка», 2009. – 48 с.
13. Федорченко В.К. Історія екскурсійної справи в Україні: Навч. посібник / В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорова та ін. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
14. Шевченко В.В. Музеєзнавство: Навч. посібник для дистанційного навчання / В.В. Шевченко, І.М. Ломачинська. – К.: Університет «Україна», 2007. – 288 с.
15. Шляхтина Л.М. Основы музейного дела: Теория и практика. Учебное пособие / Л.М. Шляхтина. – М.: Высш. шк., 2005. – 183 с. – ил.
16. Юренева Т.Ю. Музееведение: Учебник для высшей школы / Т.Ю. Юренева. – М.: Академический Проект; Альма Матер, 2007. – 560 с. – ил.
17. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Підручник / В.І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2010. – 352 с.

Допоміжна

1. Голубнича С.М. Основы экскурсионного дела / С.М. Голубнича. – Донецк: ДИТБ, 2003. – 214 с.
2. Гураль Р.І. Новітні інформаційні технології у роботі музеїв (на прикладі сайту Державного природознавчого музею НАН України) / Р.І. Гураль // Мат. наук. конф. «Сучасні музеї: наукова й експозиційна діяльність» – 15 травня 2008, м. Чернівці. – С. 186-189.
3. Кликс Р.Р. Художественное проектирование экспозиций: Монография / Р.Р. Кликс. – М.: Высш. школа, 1978. – 368 с. – ил.
4. Маріупольський краєзнавчий музей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kraeved.dn.ua>.
5. Механізм модернізації музейної справи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://195.78.68.75/mincult/uk/publish/article/27995/>.
6. Музеї України: Довідник / Міністерство культури і мистецтв України. – К.: Задруга, 1999. – 130 с.
7. Музейна справа в Україні: історико-правовий аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referaty.com.ua/ukr/details/2160/3/>.
8. Музейна справа та музейна політика в Україні ХХ століття / Збірник наукових праць за ред. д-ра мист. М.Селівачова. – К.: Златограф, 2004. – 208 с. – ил.
9. Музейная эстетика и архитектура музеев / научный редактор-составитель А.И. Михайловская. – М.: Издательство «Советская Россия», 1972. – 270 с. – ил.
10. Тронько П.Т. Історичне краєзнавство: крок у нове тисячоліття (досвід, проблеми, перспективи) / П.Т. Тронько. – К.: НАНУ, Ін-т іст. України, 2000. – 270 с.
11. Чупрій Л.В. Оптимізація державної політики у сфері музейної справи та збереження пам'яток [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2012_4/031-035.pdf.
12. Юрєнева Т.Ю. Музей в мировой культуре / Т.Ю. Юрєнева. – М.: Русское слово, 2003. – 536 с.

Інформаційні ресурси

1. Мультимедійний проєктор, сайти музеїв, електронні ресурси бібліотек.

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри

протокол № ___ від «___» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Аркуш обліку змін

№ п/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача